

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ОСВІТОРІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Головою

громадської спілки «Освіторія»

23.01.2026 № 126

(підпис)

Литвин З. В.

(прізвище та ініціали)

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти,
що навчають історії, правознавству та громадянській освіті
учнівство 7-9 класів
«НУШ 7-9: ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ»**

Київ – 2026

Розробник: Берендєєв Сергій Олександрович — вчитель вищої категорії, вчитель методист.

Напря́м підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (Наказ МОН України № 904 від 12.10.2022).

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

Рецензенти:

Губань Радим Васильович — кандидат юридичних наук, доцент;

Сіз Олег вікторович — вчитель вищої категорії, вчитель-методист.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Освітня реформа НУШ передбачає нові вимоги до організації навчання історії у 7–9 класах, що ґрунтуються на положеннях Державного стандарту базової середньої освіти та Концепції розвитку історичної освіти. Сучасні підходи вимагають від педагога не лише трансляції знань, а й формування громадянської та історичної компетентностей, визначених у Професійному стандарті вчителя, зокрема: розвитку критичного мислення, формування медіаграмотності, роботи з першоджерелами та організації інтегрованих видів діяльності.

В умовах воєнного стану особливої ваги набуває реалізація Стратегії національно-патріотичного виховання, що потребує від учителя історії нових методик формування національної ідентичності та створення безпечного й мотивувального освітнього середовища. Для забезпечення якісної освіти педагоги мають опанувати інструментарій формувального оцінювання та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5–9 класів, затверджені Наказом МОН № 1093 (2024 р.), а також ефективно інтегрувати цифрові технології в освітній процес.

Програма спрямована на підтримку вчителів у впровадженні оновлених стандартів та підходів до навчання в умовах реформи НУШ, забезпечуючи готовність до ефективного планування та оцінювання результатів навчання з історії, правознавства та громадянської освіти відповідно до вимог чинного законодавства.

Цільова група: Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти (вчителі історії, правознавства та громадянської освіти, методисти, заступники директорів), які здійснюють навчання історичної освітньої галузі у 7–9 класах та потребують оновлення професійних компетентностей відповідно до вимог НУШ.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Особливості реалізації програми: немає.

Мета підвищення кваліфікації: Підвищити професійну компетентність учителів історії у реалізації вимог НУШ у 7–9 класах через опанування сучасних методик, технологій, інструментів оцінювання та організації навчального процесу на уроках історії, правознавства та громадянської освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Ознайомити з оновленими стандартами та вимогами НУШ в історичній та громадянській освітній галузі.
- Навчити застосовувати компетентнісні та проєктно-орієнтовані методи навчання.

- Розвинути навички роботи з історичними джерелами та медіа.
- Опанувати сучасні педагогічні технології: дослідницький підхід, проблемне та змішане навчання.
- Підвищити цифрову грамотність учителів у роботі з інтерактивними інструментами.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- А1. Мовно-комунікативна компетентність.
- А2. Предметно-методична компетентність.
- А3. Інформаційно-цифрова компетентність.
- Г3. Оцінювально-аналітична компетентність.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знати та розуміти:

- вимоги Державного стандарту та Професійного стандарту вчителя щодо навчання історичної та громадянської освітніх галузей;
- сучасні методики навчання та розвитку критичного мислення;
- підходи до оцінювання за групами результатів та здійснення формульовального оцінювання;
- принципи роботи з історичними джерелами, медіатекстами та цифровими ресурсами;
- особливості планування та проведення уроків у змішаному форматі.

Вміти:

- розробляти компетентнісні завдання для уроків відповідно до НУШ;
- застосовувати проєктні, дослідницькі та проблемні методи навчання;
- використовувати платформу «Всеукраїнська школа онлайн» у різних моделях навчання;
- аналізувати навчальні результати учнів і коригувати освітній процес;
- навчати учнів критично працювати з історичними джерелами та інформацією;
- організовувати навчальний процес з опорою на діяльнісний та компетентнісний підходи;
- здійснювати формульовальне оцінювання та надавати якісний зворотний зв'язок;
- здійснювати критичний аналіз історичних джерел та навчати цьому учнів.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

1. Активність (30%). Оцінюється не лише технічна присутність у Zoom/Meet, а й залученість до спільної роботи (відповіді на запитання, робота в сесійних залах).

2. Практичні завдання (50%). Розробка фрагменту уроку / добірка компетентнісних завдань / міні-кейс роботи з джерелами. Кожне завдання оцінюється за критеріями відповідності темі та дотримання академічної доброчесності.

3. Рефлексійна форма (20%). Коротке самооцінювання результатів навчання.

Для успішного завершення програми та отримання сертифіката слухач має набрати не менше 75% від загальної кількості балів.

Документ про підвищення кваліфікації: Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка з присвоєнням 0.5 кредиту ЄКТС.

Вартість: 750 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачається онлайн навчання: робота з практичними кейсами, розробка завдань, аналіз джерел, виконання домашнього завдання та підсумкової роботи. Учасники будуть забезпечені навчальними матеріалами: презентації, шаблони, зразки уроків, інструменти оцінювання, які будуть розміщені на LMS для супроводу та комунікації.

Зміст програми складається з 2 модулів та 4 взаємопов'язаних тем. Учасники, які успішно пройшли навчання та виконали підсумкове завдання отримують свідоцтво / сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 3 год — лекційні заняття, 7 год — практична робота, 3 год — самостійна робота, 2 год — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Сучасні підходи до навчання історії в НУШ					
Тема 1.1. Реформа НУШ та методика компетентнісного навчання історії у 7–9 класах	0.5	2		0.5	3
Тема 1.2. Проектна технологія та її реалізація на громадянської та історичної освітньої галузі	1	2	1	1	5
Разом за модулем 1	1.5	4	1	1.5	8
МОДУЛЬ 2. Сучасні цифрові інструменти та система оцінювання в громадянській та історичній освітніх галузях.					
Тема 2.1. Використання освітніх матеріалів вебплатформи Всеукраїнська школа онлайн на уроках громадянської й історичної освітніх галузей	1	3		0.5	4.5
Тема 2.2. Оцінювання за групами результатів в контексті НУШ	0.5		2		2.5
Разом за модулем 2	1.5	3	2	0.5	7
УСЬОГО:	3	7	3	2	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Сучасні підходи до навчання історії в НУШ

Тема 1.1. Реформа НУШ та методика компетентнісного навчання історії у 7–9 класах

Концепція розвитку історичної освітньої галузі: діяльнісний підхід, міжпредметна інтеграція, академічна доброчесність і медіаграмотність, сучасна україноцентрична складова викладання історії. Поняття компетентнісного уроку: структура, етапи, типологія. Формування ключових та предметних компетентностей на різних етапах уроку. Комунікативні практики: дебати, дискусії, рольові ігри, симуляції. Види історичних джерел для 7–9 класів (текстові, картографічні, візуальні, статистичні, артефакти). Моделювання уроків на основі роботи з джерелами. Виявлення маніпуляцій та пропаганди в історичних матеріалах та сучасних медіа. Планування уроків історії у 7–9 класах у контексті НУШ.

Практичне заняття передбачає відпрацювання алгоритму створення компетентнісно орієнтованих завдань.

Тема 1.2. Проєктна технологія та її реалізація в громадянській та історичній освітніх галузях

“Золотий стандарт” проєктного навчання. Типи учнівських проєктів з історії та громадянської освіти. Етапи та алгоритм організації проєктної діяльності. Приклади проєктів для 7–9 класів. Як оцінити роботу в групі та індивідуальний внесок учнів у підготовку та підсумкову реалізацію проєкту.

МОДУЛЬ 2. Сучасні цифрові інструменти та система оцінювання в громадянській та історичній освітніх галузях

Тема 2.1. Використання освітніх матеріалів вебплатформи «Всеукраїнська школа онлайн» на уроках громадянської й історичної освітніх галузей.

Можливості платформи «Всеукраїнська школа онлайн». Структура: відеоуроки, конспекти, тести, інтерактивні матеріали. Функціонал кабінету вчителя.

ВШО як ресурс для змішаного та дистанційного навчання та формування ключових компетентностей. Включення матеріалів ВШО в систему роботи на уроці. Моделі: ротація станцій, перевернутий клас, індивідуальна траєкторія, робота в малих групах. Як поєднувати матеріали ВШО з модельною програмою для 7–9 класів.

Практичне заняття передбачає відпрацювання практичних кейсів використання ВШО при опрацюванні різних тем на уроках історії та громадянської освіти. Створення власних освітніх матеріалів та «міні-курсів» для класу.

Тема 2.2. Оцінювання за групами результатів у контексті НУШ.

Система оцінювання в НУШ (7–9 класи). Види оцінювання: формувальне, підсумкове, діагностичне. Принципи оцінювання компетентностей. Рівні досягнень і їх характеристика. Групи результатів у історичній та громадянській освітніх галузях. Інструменти оцінювання. Рубрики, чеклісти, алгоритми та критерії. Формувальне оцінювання на уроках історії та громадянської освіти. Самооцінювання та взаємооцінювання учнів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 верес. 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoy-i-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> (дата звернення: 18.11.2025).
2. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 груд. 2020 р. № 2736. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20> (дата звернення: 02.12.2025).
3. Модельні навчальні програми для 5-9 класів (впроваджуються поетапно з 2022 року) : веб-сайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-na-vchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-po-etapno-z-2022-roku/> (дата звернення: 15.11.2025).
4. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–9 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 серп. 2024 р. № 1093. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/08/05/Nakaz.MON.1093_vid.02.08.2024.pdf (дата звернення: 01.12.2025).

Основна література

1. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи. Вип. 1 : навч.-метод. посіб. Київ, 2023. 117 с.
2. Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентнісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Вип. 2 : навч.-метод. посіб. Київ, 2023. 145 с.
3. Путівник по «Всеукраїнській школі онлайн» : [інформ. вид.]. 2024.

URL:

https://lms.e-school.net.ua/meta_user/download/irex/guidebook-vso/vseukrainska-shkola-onlajn.pdf (дата звернення: 27.11.2025).

4. Білоус А. А. Розвивально-виховний потенціал проектної методики в практиці старшої школи : тези доп. 2021. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/19278> (дата звернення: 27.11.2025).